

ΤΒ και BCG εμβολιασμός

Ισαάκ Καδιλτζόγλου

Παιδίατρος

Κλινικά Υπεύθυνος Αντιφυματικού Ιατρείου Γ'
Παιδιατρικής Κλινικής Α.Π.Θ.

ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΕΣ ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ 2018,
10/02/2018

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- Η Φυματίωση αποτελεί μία από τις παλαιότερες ασθένειες του ανθρώπου
- Το 1/3 του πληθυσμού της γης έχει μολυνθεί από το Μυκοβακτηρίδιο της Φυματίωσης
- Η επίπτωση της νόσου ανά έτος στην Ελλάδα είναι κάτω από 5 νέα κρούσματα ανά 100 000 πληθυσμού

ΠΑΘΟΓΕΝΕΣΗ

- Η μόλυνση με το μυκοβακτηρίδιο της φυματίωσης (MTB) γίνεται συνήθως με εισπνοή μολυσμένων σταγονιδίων 1-5 μ που μπορούν να φθάσουν στις κυψελίδες όπου φαγοκυτταρώνονται από τα μακροφάγα αλλά κατορθώνουν να επιβιώσουν ενδοκυττάρια
- Στο σημείο ενοφθαλμισμού των MTB δημιουργείται φλεγμονώδης εστία, που ονομάζεται πρωτοπαθής εστία ή εστία του Ghon

ΚΛΙΝΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

- Σημαντικοί παράγοντες για την μη εξέλιξη της λανθάνουσας λοίμωξης σε νόσο αποτελούν οι χαμηλές συγκεντρώσεις οξυγόνου και η τοπική παραγωγή TNF-α, INF-γ και NO στο φυμάτωμα
- Η πιθανότητα εξέλιξης της λανθάνουσας φυματίωσης σε ενεργό νόσο είναι αντίστροφα ανάλογη της ηλικία της μόλυνσης με το μυκοβακτηρίδιο

ΕΜΒΟΛΙΟ ΦΥΜΑΤΙΩΣΗΣ

- Ο Βάκιλος *Calmette-Guerin* (BCG) είναι ζωντανό στέλεχος μυκοβακτηριδίου *Bovis* που εξασθένησε με σειρά 70 περίπου ανακαλλιιεργειών
- Χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1921
- Με όλα τα μειονεκτήματα και τις αδυναμίες του αποτελεί το μοναδικό εμβόλιο φυματίωσης μέχρι σήμερα

ΕΜΒΟΛΙΟ ΦΥΜΑΤΙΩΣΗΣ

- Δεν προστατεύει τον ξενιστή από την λανθάνουσα φυματίωση
- Η αποτελεσματικότητά του :
 - α) είναι περίπου 50% στην πνευμονική φυματίωση και 75-80% στις σοβαρές επιπλοκές της νόσου (κεχροειδής, TB μηνιγγίτιδα)
 - β) είναι αντίστροφα ανάλογη της ηλικίας χορήγησής του
 - γ) εξαρτάται από προηγούμενη έκθεση σε άτυπα μυκοβακτηρίδια (masking and blocking)

Κριτήρια διακοπής του καθολικού εμβολιασμού με BCG

- Ύπαρξη επαρκούς συστήματος επιδημιολογικής επιτήρησης και καταγραφής της φυματίωσης και ένα από τα παρακάτω:

A) Μέση ετήσια αναφερόμενη επίπτωση πνευμονικής φυματίωσης με θετικά πτύελα $\leq 5/100.000$ για 3 χρόνια

B) Μέση ετήσια αναφερόμενη επίπτωση φυματιώδους μηνιγγίτιδας σε παιδιά < 5 ετών $< 1/10^7$ πληθυσμού για 5 χρόνια

Γ) Μέσος ετήσιος κίνδυνος μόλυνσης $< 0,1 \%$

Οι επιδημιολογικοί δείκτες φυματίωσης στην Ελλάδα σήμερα

A) Επίπτωση πνευμονικής νόσου

4,9 περιπτώσεις / 100.000 πληθυσμού

B) Ετήσια επίπτωση TB μηνιγγίτιδας

Στις δύο πενταετίες 2001-2005 και 2006- 2010 ήταν 0,58 περιπτώσεις/ 10^7 πληθυσμού

Γ) Μέσος ετήσιος δείκτης διαμόλυνσης

Βρέθηκε 0,036% στα ελληνόπουλα και 0,346% σε παιδιά μεταναστών

ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΗΜΕΡΑ

- Ο εμβολιασμός με BCG σήμερα πρέπει να διενεργείται σε όλα τα νεογνά που:
 - α) ένας τουλάχιστον από τους γονείς τους προέρχεται από χώρες με αυξημένη επίπτωση (>50 κρούσματα/100.000/έτος)
 - β) ανήκουν σε ειδικές πληθυσμιακές ομάδες (αθίγγανοι, πρόσφυγες)
 - γ) ανήκουν σε οικογένειες με μέλος που πάσχει από ανθεκτική TB ή δε συμμορφώνεται στη θεραπεία

Εμπειρία Ιατρείου Φυματίωσης Γ' Παιδιατρικής Α.Π.Θ.

- Από τον Φεβρουάριο του 2017 ξεκίνησε επιλεκτικός εμβολιασμός νεογνών
- Μέχρι σήμερα εμβολιάσθηκαν 564 νεογνά στο Ιπποκράτειο Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης και 36 στο Ιατρείο Πύλης Αξιού από τις επισκέπτριες υγείας: κες Γεωργούλα Αναστασία, Κούκλη Μαρία, Κουτσιμπού Χρυσάνθη
- Επίσης εμβολιάσθηκαν και 11 παιδιά έως 5 ετών που ανήκουν στις ομάδες υψηλού κινδύνου
- Δεν αντιμετωπίσαμε καμία σοβαρή ανεπιθύμητη ενέργεια από τον εμβολιασμό

Κλινικό Παράδειγμα (1)

- Άντρας 75 ετών με πνευμονική Tb και θετικά πτύελα, έχει 2 εγγόνια, 2 και 8 ετών με αρνητική mantoux

Κλινικό Παράδειγμα (2)

- Άρρεν ηλικίας 6 ετών σε τυχαίο έλεγχο βρέθηκε ότι έχει mantoux 12 mm. Δεν έχει εμβολιασθεί με BCG

Κλινικό Παράδειγμα (3)

- Σε θήλυ ηλικίας 10 ετών, με γνωστό ιστορικό ψωρίασης, πρόκειται να χορηγηθεί anti-TNF- α (infliximab)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ

Η συμμόρφωση στο νέο σχήμα εμβολιασμού, η επιδημιολογική επιτήρηση και η καταγραφή της φυματίωσης θα κρατήσει σε χαμηλά επίπεδα την επίπτωση της νόσου στην Ελλάδα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ